

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ-ΕΛΛΑΔΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εννοιολογικές διευκρινίσεις
    - Τι είναι η ΕΕ;
    - Πότε και γιατί δημιουργήθηκε
    - Ποια είναι τα θεσμικά της όργανα;
    - Πως λαμβάνονται οι αποφάσεις; (δημοκρατικότητα)
  2. Ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στα εθνικά κράτη και την ΕΕ
  3. Ποιες είναι οι διαφορές της από τους άλλους υπερεθνικούς οργανισμούς;
  4. Εποπτικός πίνακας πληροφοριακού υλικού
  5. Ευρωπαϊκή ιδέα/σκοποί- Οφέλη
  6. Ποιοι κίνδυνοι προκύπτουν για τα κράτη-μέλη; Πως μπορούν να αντιμετωπισθούν;
  7. Προσφορά της Ελλάδας
  8. Προϋποθέσεις συνεργασίας των Ελλήνων στα πλαίσια της ΕΕ.
- Κριτήρια**

1. Ενωσιολογικές διευκρινίσεις

Ευρωπαϊκή Ένωση: Μια οικογένεια Ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών, οι οποίες έχουν δεσμευτεί να συνεργάζονται για την ειρήνη και την ευημερία. Τα κράτη-μέλη **της έχουν θεσπίσει κοινά θεσμικά όργανα** στα οποία εκχωρούν ορισμένες εξουσίες τους, ώστε να λαμβάνονται δημοκρατικές αποφάσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο **για θέματα κοινού ενδιαφέροντος**

Πως δημιουργήθηκε

Η επόμενη μέρα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ξημερώνει σε μια Ευρώπη ρημαγμένη που μετράει βαρύτατες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, οικονομική κατάρρευση, πολιτική αστάθεια. **Την εμπόλεμη κατάσταση διαδέχεται ο «ψυχρός πόλεμος»** μεταξύ των δυο «υπερδυνάμεων», των Η.Π.Α. και της Σοβιετικής Ένωσης, **που διαιρεί πολιτικά τη γηραιά ήπειρο**. Σε αρκετούς ευρωπαίους ηγέτες δημιουργείται η πεποίθηση ότι ο μόνος τρόπος να εξασφαλιστεί μια διαρκής ειρήνη μεταξύ των χωρών τους, είναι να επιχειρήσουν να ενωθούν οικονομικά και πολιτικά. **Ένα αξιόλογο ρεύμα διανοουμένων προβάλλει την ιδέα της Ευρώπης ως «Τρίτης Δύναμης»** μεταξύ της **καπιταλιστικής Αμερικής και της σοσιαλιστικής Σοβιετικής Ένωσης**. Αρχιτέκτονας της ευρωπαϊκής ενοποίησης θεωρείται ο Γάλλος οικονομολόγος **Ζαν μονέ** (Jean Monnet) που οραματίστηκε μια **«Ευρώπη χωρίς σύνορα»**. Συνειδητοποίησε ότι η υλοποίηση του οράματός του μπορούσε να ξεκινήσει μόνο μέσα από τη «σε βάθος προσέγγιση» Γαλλίας και Γερμανίας. Γιατί από τη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ αυτών των δύο χωρών και των ιδεολογιών τους προέκυψαν στην ουσία οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι του 20ου αιώνα.

<http://www.youtube.com/watch?v=YpHXwuUnclQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=azzpzNKzyh8>

Θεσμικά όργανα και αρμοδιότητες των της Ε.Ε.

► **Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**, δηλαδή η διάσκεψη κορυφής των αρχηγών των κυβερνήσεων και του προέδρου της Επιτροπής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει αυξημένο ρόλο επί ζητημάτων εξωτερικής πολιτικής, ασφάλειας και άμυνας.

► Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Comission)

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαφέρει ως προς άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα από το «δικαίωμα πρωτοβουλίας» στη νομοθετική διαδικασία.

- Λειτουργεί επίσης ως εκτελεστικό όργανο, με αρμοδιότητα στη διαχείριση και εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης, καθώς και τη διαχείριση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων ή την εξασφάλιση της εφαρμογής των πολιτικών που έχουν εγκριθεί από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

► Συμβούλιο των υπουργών της ΕΕ

Στο συμβούλιο των υπουργών συνεδριάζουν **οι αρμόδιοι υπουργοί όλων των χωρών μελών της ΕΕ** για να εγκρίνουν νόμους και να συντονίσουν τις εθνικές τους πολιτικές. Ο ρόλος του είναι:

- Θεσπίζει τη νομοθεσία της ΕΕ.
- Συντονίζει τις οικονομικές πολιτικές των χωρών μελών της ΕΕ.
- Υπογράφει συμφωνίες μεταξύ της ΕΕ και άλλων χωρών.
- Εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Χαράσσει την εξωτερική πολιτική και την πολιτική άμυνας της ΕΕ.
- Συντονίζει τη συνεργασία μεταξύ δικαστικών αρχών και αστυνομικών δυνάμεων των χωρών μελών
- ▶ **Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**
- Η πρώτη κοινή ευρωπαϊκή Βουλή, **απαρτίζεται από εκλεγμένους αντιπροσώπους των λαών των κρατών-μελών**, αλλά δε διαθέτει ακόμη μεγάλες εξουσίες.
- Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου **οργανώνονται σε πολιτικές ομάδες πολυεθνικού χαρακτήρα** και δεν ανήκουν σε εθνικούς συνασπισμούς ή εθνικές αντιπροσωπείες. Σήμερα υπάρχουν συνολικά επτά ομάδες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από συγκεκριμένες πολιτικές και ιδεολογικές τοποθετήσεις, αν και κανένας βουλευτής δεν δεσμεύεται να ακολουθήσει αυστηρά μία πολιτική γραμμή.
- ▶ **Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο**, που εφαρμόζει το Δίκαιο της Ένωσης
- ▶ **Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα**, που ιδρύθηκε το 1999, για να διαχειριστεί την Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης (ΟΝΕ)

Θέσπιση νομοθεσίας της ΕΕ

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ασκεί νομοθετική και δημοσιονομική εξουσία σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και συντονίζει ή χαράζει τις γενικές πολιτικές των κρατών μελών

Πως λαμβάνονται οι αποφάσεις στην Ενωμένη Ευρώπη

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνει αποφάσεις **με ψηφοφορία στην οποία συμμετέχουν οι υπουργοί των κρατών μελών**. Ο τρόπος διεξαγωγής της ψηφοφορίας διαφέρει ανάλογα με τα θέματα που τίθενται σε ψηφοφορία. Για διαδικαστικές αποφάσεις τηρείται απλή ψηφοφορία, ενώ για άλλες εφαρμόζεται **ψηφοφορία ειδικής πλειοψηφίας, δηλαδή στάθμιση των ψήφων ανάλογα με τον πληθυσμό των κρατών**, ή διαδικασία ομοφωνίας, κυρίως για τομείς εξωτερικής πολιτικής.

Ευρώπη των πολιτών: Το όραμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να προασπίσει τα δικαιώματα των πολιτών της και να θεμελιώσει τη λειτουργία της στην ενεργή συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων που αφορούν το μέλλον τους

Ευρωπαϊκές αξίες: Οι αξίες που διαμόρφωσαν τη φυσιογνωμία της σύγχρονης Ευρώπης και αποτελούν τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. **Οι αξίες αυτές είναι: ο ανθρωπισμός, η ειρήνη, η δημοκρατία, η ισότητα, η ανεκτικότητα, ο σεβασμός στην πολυμορφία.**

2. Ομοιότητες-διαφορές κρατών και Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΘΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΧΩΡΕΣ-ΜΕΛΗ)
Πολιτική-Οργάνωση της κοινωνίας	Ευρωπαϊκή Ένωση- κοινή πολιτική
Στόχοι	Στόχοι -Ευρωπαϊκή ιδέα
Οικονομική ανάπτυξη	Οικονομική σύγκλιση
Δημοκρατική διακυβέρνηση	Πολιτική ολοκλήρωση
Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	Πρόωθηση της δημοκρατίας
Επίλυση κοινωνικών προβλημάτων	Διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ειρήνης, της αλληλεγγύης
Εκπαίδευση-Εθνική αγωγή	Κοινή αντιμετώπιση προβλημάτων
Αποτελεσματική Δημόσια διοίκηση	Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση
Ασφάλεια	Κοινή στάση σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, ασφάλειας, άμυνας
Άμυνα	Πολιτιστική συνεργασία
Πολιτισμός	Τεχνολογική συνεργασία
Επιστήμη-τεχνολογία	Κοινή πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος
Αθλητισμός	Ειρήνη
Περιβάλλον	Ευρωπαϊκά όργανα-θεσμοί
Ειρήνη	-Ευρωπαϊκό συμβούλιο (διάσκεψη κορυφής των αρχηγών των χωρών για ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας)
Μορφές εξουσίας	-Ευρωπαϊκή επιτροπή(προτείνει νόμους+εκτελεστικό όργανο)
Εκτελεστική εξουσία	-Συμβούλιο υπουργών+Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο
Νομοθετική εξουσία	-Ευρωπαϊκό δικαστήριο
Δικαστική εξουσία	Μέσα επιβολής της εξουσίας
Μέσα επιβολής της εξουσίας	ΝΟΜΟΙ- ΘΕΣΜΟΙ
ΝΟΜΟΙ- ΘΕΣΜΟΙ	Ευρωπαίοι πολίτες
Πολίτες	Ευρωπαϊκή ιθαγένεια, δικαιώματα-υποχρεώσεις
Ιθαγένεια, δικαιώματα-υποχρεώσεις	Ευρωπαϊκός πολιτισμός
Εθνικός πολιτισμός	Πέρα από μια γεωγραφική πραγματικότητα αποτελεί μια πολυπολιτισμική ενότητα
Εθνική ταυτότητα	με κοινά χαρακτηριστικά:
Κοινή ιστορία-παράδοση	Ευρωπαϊκή ταυτότητα(Κοινή συλλογική ταυτότητα)
Πολιτιστική ταυτότητα	• Κοινή ιστορία
Κοινή γλώσσα	• Κοινές καταβολές
Κοινή θρησκεία	• Κοινές αξίες
Κοινές επιδιώξεις	• Κοινή θρησκεία (χριστιανισμός)
Εθνική συνείδηση	• Κοινά συμφέροντα
Εθνική αυτογνωσία	Ευρωπαϊκή συνείδηση
Προβλήματα	Προβλήματα
Εθνικά προβλήματα	Υποβαθμίζεται η εθνική εξουσία
Ξενομανία-μμητισμός	Έλλειμμα δημοκρατίας
Εθνική αλλοτρίωση	Κινδυνεύει το κράτος Πρόνοιας
Απομάκρυνση από την παράδοση	Κίνδυνος αλλοτρίωσης ασθενέστερων χωρών
Εθνικισμός	Ευρώπη πολλαπλών ταχυτήτων
Ξενοφοβία	Υπεροχή των κεντροευρωπαίων, αυταρχισμός,
ρατσισμός	ρατσισμός

3. Σε τι διαφέρει η ΕΕ από τους άλλους υπερεθνικούς οργανισμούς

ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

N.A.T.O. Οργανισμός Συμφώνου Βαρσοβίας, Οργανισμός για την ασφάλεια και συνεργασία στην Ευρώπη (Ο.Α.Σ.Ε.)

Διεθνές νομισματικό ταμείο, Παγκόσμια τράπεζα, η GATT
Δηλ. η Παγκόσμια οργάνωση εμπορίου, ο Οργανισμός Οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)

Ο.Η.Ε. UNICEF UNESCO
Συμβούλιο της Ευρώπης, Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε.

ΧΩΡΕΣ-ΜΕΛΗ

Υποχρεώσεις
Ωφέλειες

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

Οικονομικοί
Αμυντικοί-ασφάλειας
Κοινωνικοί-ανθρωπιστικοί
πολιτιστικοί
Αθλητικοί
Καλλιτεχνικοί
Πολιτισμικοί-επιστημονικοί
Περιβαλλοντικοί

ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

-Μηχανισμοί διοίκησης
-Αποφάσεις-συνθήκες
-Κανόνες

Απουσία μηχανισμών ελέγχου και επιβολής

ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ

Οικονομική, νομισματική ένωση , πολιτική ενοποίηση.

ΧΩΡΕΣ-ΜΕΛΗ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ
Ευρωπαϊκή ιθαγένεια
Δικαιώματα-υποχρεώσεις

ΚΟΙΝΟΙ ΣΚΟΠΟΙ-Κοινή πολιτική

Πολιτικοί
Οικονομικοί
Εξωτερική πολιτική- Ασφάλεια
Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων
Αντιμετώπιση ενεργειακού προβλήματος
Αθλητικοί
Πολιτιστικοί
Επιστημονικοί
Προστασία περιβάλλοντος

ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

(κοινή κυβέρνηση)
-Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
(πρόεδροι και πρωθυπουργοί)
-Το Συμβούλιο της Ε.Ε.
(αρμόδιοι υπουργοί)
-Η ευρωπαϊκή επιτροπή (προτείνει νόμους)
-Το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
(Κοινή βουλή Εσωτερικό δίκαιο)
Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.
(Μηχανισμοί ελέγχου και επιβολής-Κυρώσεις)

**Δεσμευτικό δίκαιο-μηχανισμοί ελέγχου
Κυρώσεις
Ευρωπαϊκή ιθαγένεια**

Διεθνείς οργανισμοί

Οι διεθνείς οργανισμοί είναι διακρατικοί θεσμοί που διαθέτουν δικό τους μηχανισμό διοίκησης και δικά τους όργανα. Στη διεθνή όμως κοινωνία, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει σε μια κοινωνία ή ένα κράτος, **δεν υπάρχει συνήθως** η δυνατότητα λειτουργίας μηχανισμών ελέγχου και επιβολής, **μια ανώτατη αρχή** δηλαδή μια παγκόσμια κυβέρνηση, που να υποχρεώνει τα μέλη της να τηρούν τις αποφάσεις που λαμβάνονται ή αν δεν τις τηρούν να τους επιβάλλει κυρώσεις. Οι κανόνες του διεθνούς δικαίου αποτελούν ένα συνδεδεμένο κρίκο ανάμεσα στα διάφορα κράτη με ομοειδή ή διαφορετικά καθεστά.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχουν τα κοινά στοιχεία των διεθνών οργανισμών σχετικά με όσα αφορούν τους θεσμούς, τα όργανα και τους μηχανισμούς αποφάσεων. Όμως υπάρχουν σημαντικές, διαφορές σχετικά με τη λειτουργία των οργάνων και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων, καθώς και των δεσμεύσεων που επιφέρουν αυτές οι αποφάσεις.

1. Ευρωπαϊκή κυβέρνηση-Ευρωπαϊκό δίκαιο

Κατ' αρχήν η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια ιδιόμορφη πολιτική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική οντότητα που διαφέρει από τους διεθνείς οργανισμούς γιατί

- τα κράτη-μέλη της **έχουν κοινή βουλή** (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο)
- καθώς και **άλλα όργανα (ένα είδος κυβέρνησης)**, στα οποία οι περισσότερες των αποφάσεων που λαμβάνονται **και**
- **οι κανόνες που ισχύουν είναι υποχρεωτικοί για τα κράτη-μέλη.**

Επομένως δεν αναφερόμαστε σε κανόνες του διεθνούς δικαίου αλλά κατά κάποιο τρόπο στο **εσωτερικό δίκαιο της Ένωσης, που είναι και δίκαιο των κρατών-μελών.** Η διαδικασία μετάβασης στη **νομισματική και πολιτική ένωση των κρατών-μελών**, δημιουργεί όλο και στενότερους δεσμούς των κρατών-μελών, που διαφέρουν τελείως από την απλή συμμετοχή σε ένα οργανισμό.

Η μη τήρηση των κανόνων συνεπάγεται **κυρώσεις** από την πλευρά της Ένωσης μέσω των μηχανισμών ελέγχου και επιβολής που διαθέτει, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και άλλα όργανα της Ένωσης.

2. Ευρωπαϊκή ιθαγένεια

Ακόμα στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουμε τη θέσπιση της ευρωπαϊκής **ιθαγένειας**, που συνεπάγεται την ιδιότητα του Ευρωπαίου Πολίτη για όλους τους υπηκόους των κρατών-μελών της. Αντίστοιχη ιδιότητα δεν συναντάμε στους διεθνείς οργανισμούς

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ 1992 θέσπισε την **ευρωπαϊκή ιθαγένεια**. Πρόκειται για την ιδιότητα κάθε πολίτη των κρατών-μελών να είναι και πολίτης της Ε.Ε., να ανήκει στον **ευρωπαϊκό δήμο**, στην ευρύτερη δηλαδή κοινότητα των Ευρωπαίων πολιτών. **Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια συμπληρώνει, δεν υποκαθιστά, ούτε βέβαια καταργεί την εθνική ιθαγένεια, γιατί χωρίς αυτή δεν μπορεί καν να υπάρξει.** Έτσι, για παράδειγμα κάθε Έλληνας πολίτης, είναι ταυτόχρονα και Ευρωπαίος πολίτης. (Τη δυνατότητα να είναι και Ευρωπαίος πολίτης την έχει, επειδή είναι Έλληνας πολίτης, δηλ. πολίτης ενός κράτους-μέλους της Ε.Ε.). Η θέσπιση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας δείχνει την πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση: από τον «πολίτη της αγοράς», δικαιούχο των οικονομικών ελευθεριών, πορευόμαστε στον ενεργό ευρωπαϊκό πολίτη, **φορέα θεμελιωδών δικαιωμάτων.**

4. Εποπτικός πίνακας πληροφοριακού υλικού

Επιχειρήματα	Ζητούμενα		
	Οφέλη	Κίνδυνοι	Τρόποι αντιμετώπισης
<p>Σκοποί της Ε.Ε Ευρωπαϊκή ιδέα</p> <p>Οικονομικοί Πολιτικοί Εξωτερική πολιτική</p> <p>Κοινωνικοί</p> <p>Πολιτιστικοί</p> <p>Περιβάλλον</p> <p>Θεσμικά όργανα Ευρωπαϊκό συμβούλιο (διάσκεψη κορυφής των αρχηγών των χωρών για ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας) -Ευρωπαϊκή επιτροπή(προτείνει νόμους+εκτελεστικό όργανο) -Συμβούλιο υπουργών+Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο -Ευρωπαϊκό δικαστήριο</p> <p>Τρόπος λήψης των αποφάσεων Έλλειμμα δημοκρατίας</p> <p>Ευρώπη δύο ταχυτήτων Χάσμα μεταξύ οικονομικά ανεπτυγμένων και ασθενέστερων χωρών</p>	<p>Οικονομική ανάπτυξη Δημοκρατία Ασφάλεια-Ειρήνη</p> <p>Προστασία κοινωνικών δικαιωμάτων Κοινή αντιμετώπιση προβλημάτων</p> <p>Πολιτιστική συνεργασία Ανοχή στην πολυμορφία</p> <p>Προστασία του περιβάλλοντος</p>	<p>Οικονομική εξάρτηση Έλλειμμα δημοκρατίας</p> <p>Συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας χάριν της ανταγωνιστικότητας</p> <p>Εθνική αλλοτρίωση Εθνικισμός</p>	<p>Υλοποίηση της Ευρωπαϊκής ιδέας Σύγκλιση, αλληλεγγύη Ισοτιμία, δημοκρατία συμμετοχή. Κοινωνία των Ευρωπαίων πολιτών</p> <p>Ενίσχυση του κράτους πρόνοιας</p> <p>Καλλιέργεια ευρωπαϊκής συνείδησης πλάι στην εθνική συνείδηση Ανεκτικότητα</p> <p>Ολοκλήρωση της πολιτικής ενοποίησης</p> <p>Εκδημοκρατισμός στα κέντρα λήψης αποφάσεων</p> <p>Άμβλυνση των διαφορών</p>

5. Ευρωπαϊκή ιδέα/ σκοποί - θετικά αποτελέσματα/ οφέλη

Ευρωπαϊκή ιδέα-οράματα**Οικονομικά**

Οικονομική πρόοδος και ευημερία για όλα τα μέλη-κράτη
Κατοχύρωση εργασιακών δικαιωμάτων

Κοινή αντιμετώπιση ενεργειακού προβλήματος

Πολιτικά

Ισότιμη συνεργασία όλων των κρατών χωρίς ηγεμονισμούς εκ μέρους των οικονομικά και τεχνολογικά ισχυρών
Εμπέδωση των δημοκρατικών διαδικασιών ώστε να γίνει πράξη η συμμετοχή των πολιτών

Εξωτερική πολιτική- Ασφάλεια
Αθλητικοί
Πολιτιστικοί
Επιστημονικοί

Πολιτιστικά

Πολιτιστική συνεργασία
Βασικό σύνθημα

«Ενωμένοι στην πολυμορφία»

Κοινωνικά

Ενίσχυση του κράτους πρόνοιας ώστε να προστατεύονται οι ευάλωτες και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες
Κοινωνική αλληλεγγύη
Προστασία ανθρώπινων δικαιωμάτων

Περιβαλλοντικά

Καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης
Οργάνωση της παραγωγής με φιλικούς τρόπους για το περιβάλλον
Προώθηση της αειφόρου-βιώσιμης ανάπτυξης

Οφέλη**Οικονομικά**

Οικονομική σύγκλιση-ευημερία
Καταπολέμηση της φτώχειας και της ανεργίας, ανάπτυξη των ανίσχυρων χωρών

Ελεύθερη μετακίνηση εργαζομένων
Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας
Αντιμετώπιση ενεργειακού προβλήματος

Πολιτικά

Κοινή αντιμετώπιση προβλημάτων
Προώθηση της δημοκρατίας
Εκσυγχρονισμός δημοκρατικών θεσμών
Διοικητικές μεταρρυθμίσεις
Έλεγχος της αυθαιρεσίας της πολιτικής εξουσίας από τα συλλογικά όργανα της ΕΕ.

Κοινή στάση σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, ασφάλειας, άμυνας
Οικοδόμηση της Ευρώπης των πολιτών

Παγίωση της ειρήνης**Πολιτιστικά**

Επιστημονική συνεργασία, εξέλιξη της τεχνολογίας(ερευνητικά, πανεπιστημιακά και βιομηχανικά προγράμματα εξελίσσονται)
Προαγωγή της γνώσης και της έρευνας
Πανευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα

Ανταλλαγή παιδαγωγικών απόψεων, πληροφοριών, διαπανεπιστημιακές συνεργασίες

Αλληλογνωριμία -Πολιτισμικός πλουραλισμός

(φεστιβάλ, διαγωνισμοί, σεμινάρια, τουρισμός, εκδόσεις, συμπαραγωγές)

Καλλιέργεια ευρωπαϊκής συνείδησης
Προσέγγιση των Ευρωπαίων πολιτών

Αλληλοκατανόηση, καταπολέμηση του μίσους, της εκθρότητας, της μισαλλοδοξίας

Κοινωνικά

Διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ειρήνης, της Αλληλεγγύης, της φιλίας
Αποτελεσματική αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων (βία, τρομοκρατία, σωματεμπορία, διακίνηση ναρκωτικών, παραβιάσεις δικαιωμάτων)

Περιβαλλοντικά

Περιβαλλοντικοί έλεγχοι

Ειδική νομοθεσία

Προστασία του περιβάλλοντος

Συμμετοχή στις παγκόσμιες

συνδιασκέψεις για το περιβάλλον

Αναλυτική παρουσίαση

Κοινοί Σκοποί Οφέλη**Οικονομικοί**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε τα πλαίσια για τη **σύγκλιση των οικονομιών των Ευρωπαϊκών κρατών.**

Οικονομική ανάπτυξη

Επιτυγχάνεται έτσι η οικονομική και κοινωνική πρόοδος, μια ανώτερη ποιότητα ζωής για τους πολίτες της.

Η εμπειρία της Ελλάδας στην ΕΕ χαρακτηρίζεται από μία σειρά θεαματικών αλλαγών προς όφελος της χώρας. **Η ελληνική οικονομία** και η χώρα συνολικά σημείωσαν **αλματώδη πρόοδο**, με αποκορύφωμα την ένταξη στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την καθιέρωση του ευρώ ως επίσημου νομίσματος. Παράλληλα, σημειώθηκε **γενική άνοδος του βιοτικού επιπέδου**, που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του εισοδήματος και του ΑΕΠ.

Δημιουργία περιφερειακών αναπτυξιακών κοινωνικών υποδομών

Η ένταξη της Ελλάδας στην ΕΕ είχε ως αποτέλεσμα την κοινοτική χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων τα οποία πρόσφεραν πρόσθετα κίνητρα για την ανάπτυξη της περιφέρειας.

Κοινό νόμισμα

Το **ευρώ** παρέχει πλεονεκτήματα τόσο στους ιδιώτες όσο και στις επιχειρήσεις. Οι ιδιώτες εξοικονομούν χρήματα, εφόσον δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι να προμηθεύονται συνάλλαγμα όταν ταξιδεύουν στο εσωτερικό της ζώνης του ευρώ. Οι καταναλωτές μπορούν να συγκρίνουν πιο εύκολα τις τιμές για τα ίδια προϊόντα σε διαφορετικές χώρες και έτσι προωθείται για παράδειγμα, ο ανταγωνισμός των τιμών, η προστασία των καταναλωτών κτλ. Ο επιχειρηματικός κόσμος αποκομίζει μεγάλα οφέλη, αφού οι υπόλοιπες χώρες δέχονται με μεγαλύτερη ευκολία τιμολόγια σε

ευρώ σε σύγκριση με τα περισσότερα από τα προηγούμενα νομίσματα, γιατί έτσι μειώνουν τους συναλλαγματικούς κινδύνους.

Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, κεφαλαίων, υπηρεσιών.

-Οι πολίτες της Ε.Ε. μπορούν να αγοράζουν ελεύθερα και χωρίς ελέγχους στα σύνορα, σε οποιοδήποτε κράτος- μέλος, προϊόντα που προορίζονται για την ιδιωτική τους χρήση.

Ελεύθερη κυκλοφορία ανθρώπων

Με τη **Συνθήκη του Σένγκεν** (Schengen) του 1985, δημιουργήθηκε ένας **χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα**. Για να εισέλθουν οι πολίτες της Ε.Ε. στον «χώρο Schengen», χρειάζονται απλώς δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο, χωρίς άλλους ελέγχους ή διατυπώσεις

Ευρωπαϊκή ιθαγένεια

Κάθε Ευρωπαίος έχει την ελευθερία να επιλέξει τη χώρα της Ε.Ε., όπου θέλει να εγκατασταθεί, να εργαστεί, να αναπτύξει επιχειρηματική δραστηριότητα, να συνταξιοδοτηθεί.

Πολιτικοί

- Η εγκαθίδρυση της ειρήνης στην ευρύτερη περιοχή και η διασφάλιση του **δημοκρατικού πολιτεύματος**, η εμπέδωση των δημοκρατικών διαδικασιών ώστε να προωθηθεί η συμμετοχή των Ευρωπαίων πολιτών.
- Ισότιμη συνεργασία όλων των κρατών, χωρίς ηγεμονισμούς από την πλευρά των οικονομικά και τεχνολογικά ανεπτυγμένων χωρών.

Ενισχύεται η δημοκρατία Η **ευρωπαϊκή ιθαγένεια** καθιστά τον Ευρωπαίο πολίτη ικανό να προωθεί **τα δημοκρατικά του αιτήματα προς, και μέσω, των ευρωπαϊκών θεσμών**. Του παρέχει μεγαλύτερη ελευθερία, περισσότερες επιλογές και δικαιώματα:

-το δικαίωμα να **εκλέγει ευρωβουλευτές, ή να εκλέγεται ο ίδιος**, καθώς και να εκλέγει τις **τοπικές αρχές** στο κράτος μέλος διαμονής του.

Ισότιμη συμμετοχή στις αποφάσεις για το μέλλον της Ευρώπης

Η Ελλάδα κατόρθωσε να ενδυναμώσει τη θέση και το κύρος της και να συμμετέχει ισότιμα στις αποφάσεις για το μέλλον της Ευρώπης

Κοινωνικοί

Η ενίσχυση του κράτους πρόνοιας με σκοπό τη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (μετανάστες, ανάπηροι κ.λπ.)

Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων..

-Ο Ευρωπαίος πολίτης έχει το δικαίωμα σε **ιατροφαρμακευτική περίθαλψη**, αν αρρωστήσει ή του συμβεί ατύχημα σε άλλη χώρα της Ε.Ε. από τη δική του.

-Επίσης, έχει το δικαίωμα να μπορεί **να επικαλεσθεί ενώπιον των δικαστηρίων της χώρας του** την ισχύ και την εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου.

-Αν θεωρεί ότι αδικείται από κάποια απόφαση κοινοτικού οργάνου, μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ή στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή. Μπορεί επίσης, να καταθέσει ανέξοδα καταγγελία ενώπιον της Επιτροπής ή του Ευρωκοινοβουλίου.

Συνεργασία για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας

Τα κοινωνικά προβλήματα (βία, τρομοκρατία, λαθρομετανάστευση, ναρκωτικά, εγκληματικότητα, πορνεία, φοροδιαφυγή, οικονομικά εγκλήματα κ.λπ.) αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά με τη συλλογική προσπάθεια και τη συνεργασία των διωκτικών αρχών των κρατών-μελών, οι οποίες συνεργάζονται για την εξάρθρωση των εγκληματικών θυλάκων

Πολιτισμός

Διοργάνωση Πανευρωπαϊκών πολιτιστικών εκδηλώσεων (φεστιβάλ, σεμινάρια, εκδόσεις, επιστημονικά συνέδρια, μουσικές συναυλίες κ.λπ.)

Αλληλογνωριμία των λαών (πολιτιστικές ιδιαιτερότητες όπως γλώσσα, θρησκεία, νοοτροπία, ήθη και έθιμα, γλώσσα κ.λπ.) και σκοπό την καλλιέργεια του πνεύματος της ανεκτικότητας, την αποβολή των προκαταλήψεων, την τόνωση της ευρωπαϊκής συνείδησης και την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ιδέας

Συνεργασία για θέματα εκπαίδευσης

Πανευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα, στα οποία συμμετέχουν μαθητές (Comenius) και φοιτητές (Erasmus) από διαφορετικές χώρες

Προαγωγή της γνώσης, της έρευνας και βιωματική προσέγγιση και αλληλογνωριμία των Ευρωπαϊκών λαών

Επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία (σε ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια)

εξέλιξη στις βιοϊατρικές επιστήμες, την πληροφορική, τη διαστημική κ.λπ.

Εξωτερική πολιτική

- Ακολουθείται μια κοινή ευρωπαϊκή πολιτική στις εξωτερικές υποθέσεις και στην άμυνα με αποτέλεσμα την ενίσχυση της εθνικής τους ασφάλειας.
- Οι χώρες-μέλη της Ε.Ε. επιζητούν να αποκτήσουν **ισχύ** και **παγκόσμια επιρροή** που δεν θα μπορούσαν να έχουν από μόνα τους.

Ως κράτος μέλος της ΕΕ η Ελλάδα είχε την ευκαιρία να αναδειχθεί σε παράγοντα σταθερότητας, ειρήνης και συνεργασίας στην περιοχή των Βαλκανίων και, παράλληλα, να στηρίζει τη διεύρυνση της ΕΕ με γνώμονα τις αρχές του διεθνούς δικαίου και τη δημοκρατίας.

Με την πορεία προς την πολιτική ενοποίηση η Ε.Ε. επιδιώκει να μετατρέψει την οικονομική της δύναμη σε πολιτική επιρροή.

Περιβάλλον

Στόχος της Ε.Ε. είναι να συνδυάσει την οικονομική ανάπτυξη με την προστασία του περιβάλλοντος και την **αειφόρο ανάπτυξη**, την ανάπτυξη δηλαδή που δεν εξαντλεί τους φυσικούς πόρους του πλανήτη και διαφυλάσσει την ικανότητα της γης να υποστηρίξει τη ζωή σε όλη της την ποικιλομορφία. Ένα εξαιρετικά επείγον περιβαλλοντικό ζήτημα με ήδη ορατές δραματικές επιπτώσεις στη ζωή όλων μας, είναι **η αλλαγή του κλίματος**.

Η Ε.Ε. υπέγραψε **το Πρωτόκολλο του Κιότο για τις Κλιματικές Αλλαγές** που αποσκοπεί στη «σταθεροποίηση των συγκεντρώσεων των αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, σε επίπεδα τέτοια ώστε να προληφθούν επικίνδυνες επιπτώσεις στο κλίμα από τις ανθρώπινες δραστηριότητες». Στο πλαίσιο αυτό, εγκαινιάστηκε μια εκστρατεία για τη **μείωση εκπομπών των «αερίων θερμοκηπίου»** που ευθύνονται για την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Ειρήνη

Οι πολίτες προσδοκούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στις προκλήσεις, αλλά και τα προβλήματα της παγκοσμιοποίησης και να αναδειχθεί σε δυναμικό παράγοντα διαχείρισης της διεθνούς ασφάλειας και ιδιαίτερα των περιφερειακών συγκρούσεων.

6. Κίνδυνοι-τρόποι αντιμετώπισης

Κίνδυνοι	Τρόποι αντιμετώπισης
<p>Οικονομικά</p> <p>Οικονομικοί ανταγωνισμοί Διαφορετικά συμφέροντα Διαφορετικές προσδοκίες Ανισότητες Ανεργία Αδυναμία των οικονομικά ασθενέστερων να ανταποκριθούν στον επιχειρησιακό/βιομηχανικό ανταγωνισμό</p>	<p>Οικονομικά</p> <p>Υπεύθυνη και αποτελεσματική βοήθεια στις ασθενέστερες οικονομικά χώρες</p> <p>Καταπολέμηση της ανεργίας Διασφάλιση εργασιακών δικαιωμάτων Άμβλυση του χάσματος μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών</p>
<p>Πολιτικά</p> <p>Ηγεμονικές αντιλήψεις των ισχυρών Κίνδυνος επικράτησης των ισχυρών Έλλειμμα δημοκρατίας Περιορισμός του κράτους πρόνοιας Αποκλεισμός, υποτίμηση, καταπίεση Αποδυνάμωση των εθνικών κυβερνήσεων από την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου</p>	<p>Πολιτικά</p> <p>Υπεύθυνη και αξιόπιστη στάση της πολιτικής ηγεσίας της Ευρώπης Συνεργασία χωρίς πολιτικές σκοπιμότητες-Επίλυση διαφορών βασισμένη σε ισοτίμο διάλογο Λήψη αποφάσεων με δημοκρατικό τρόπο και ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό Κατανόηση της αναγκαιότητας πολιτικής συνεργασίας με τους Ευρωπαίους εταίρους, αφού η πολιτική απομόνωση των χωρών τις αποδυναμώνει στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο κόσμο Πολιτική βούληση να ξεπεραστούν τα ιστορικά μίσση</p>
<p>Εθνικά</p> <p>Συρρίκνωση της εθνικής ανεξαρτησίας Αναβίωση εθνικιστικών-ρατσιστικών αντιλήψεων</p>	<p>Εθνικά</p> <p>Διαμόρφωση και καλλιέργεια ευρωπαϊκής συνείδησης πλάι στην εθνική συνείδηση Υπέρβαση των εθνικιστικών προκαταλήψεων, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας</p>
<p>Πολιτιστικά</p> <p>Εισβολή μαζικής και καταναλωτικής κουλτούρας Κίνδυνος εθνικής αλλοτρίωσης Απομάκρυνση από παράδοση Απειλείται η πολύτιμη ετερότητα της κληρονομιάς κάθε λαού</p>	<p>Πολιτιστικά</p> <p>Αναγνώριση και σεβασμός της ετερότητας και της εθνικής ταυτότητας Σεβασμός και αξιοποίηση της πλούσιας πολιτιστικής παράδοσης Δεκτικότητα αλλά και επιφυλακτικότητα απέναντι στο διαφορετικό. Καλλιέργεια υγιούς κοσμοπολιτισμού Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση Σεβασμός στην παράδοση Προβολή των ιδιαίτερων στοιχείων κάθε λαού-εθνική αγωγή-ανάδειξη και προβολή των μνημείων Ενίσχυση της παιδείας Αγροτουρισμός</p>
<p>Κοινωνία-Άνθρωπος</p> <p>Αδυναμία κατανόησης όσων συμβαίνουν Αισθήματα σύγχυσης και ανασφάλειας από τους γρήγορους ρυθμούς της ζωής και τις διαρκείς μεταβολές των συνθηκών ζωής που προκαλούνται από την αλληλεξάρτηση των χωρών</p>	<p>Κοινωνία των Ευρωπαίων πολιτών</p> <p>Συστράτευση όλων των Ευρωπαίων πολιτών-γεφύρωση των διαφορών-έμφαση στα κοινά συμφέροντα Συμμετοχή-αγωνιστικότητα Ενεργοποίηση των πνευματικών ανθρώπων-Προσπάθεια ενημέρωσης</p>

Αναλυτική παρουσίαση

Κίνδυνοι

Πολιτικός τομέας

Μακροπρόθεσμα, μια **υπερσυγκεντρωτική πανευρωπαϊκή εξουσία** με έδρα την κεντρική Ευρώπη θα **αφαιρούσε** από τα κράτη της περιφέρειας (μεταξύ των οποίων βρίσκεται και η Ελλάδα) την **εθνική κυριαρχία**.

Υπάρχει κίνδυνος να μετατραπεί η Ευρώπη σε έναν οργανισμό όπου οι ισχυρές χώρες θα επιβάλουν τη θέλησή τους στις ανίσχυρες

Ελλείμμα δημοκρατίας Καχυποψία-Πολιτική αδιαφορία

Οι Ευρωπαίοι πολίτες νιώθουν συχνά αποξενωμένοι από τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων που ρυθμίζουν καίριους τομείς της ζωής τους. Με την Ε.Ε. νιώθουν ότι η άσκηση της εξουσίας απομακρύνεται ακόμα περισσότερο και ανατίθεται σε απομακρυσμένα όργανα, μακριά στις Βρυξέλλες, **σε μια διοικητική μηχανή στελεχωμένη με τεχνοκράτες που ελάχιστη επαφή έχουν με τα προβλήματα της καθημερινότητας**.

Το κοινοτικό σύστημα αξιολογείται από τους πολίτες ως δυσνόητο και πολύπλοκο

Γι αυτό οι πολίτες εμπιστεύονται ολοένα και λιγότερο τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα αλλά και τις ευρωπαϊκές πολιτικές. Αυτό το **έλλειμμα εμπιστοσύνης** οδηγεί τελικά τους πολίτες σε μια **επικίνδυνη αδιαφορία**.

Τρόποι αντιμετώπισης

Δημοκρατική διακυβέρνηση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται επειγόντως την καθιέρωση ενός συστήματος **πολυεπίπεδης δημοκρατικής διακυβέρνησης**, που σημαίνει και την πλήρη εφαρμογή της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου σε όλα τα επίπεδα άσκησης εξουσίας, δηλαδή *ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό*.

Η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση

πρέπει να είναι πρωτίστως **χρηστή**, να θεμελιώνεται σε συγκεκριμένες **αρχές**, όπως είναι:

-η **διαφάνεια** (αναφορικά με τη λειτουργία των κοινοτικών οργάνων και τη σχέση τους με τα κράτη-μέλη).

-η **συνεργασία** δηλαδή η ομαλή συνύπαρξη των ευρωπαίων πολιτών, η κοινή προσπάθεια και αγώνες για την προώθηση και υλοποίηση των κοινών στόχων.

-οι σχέσεις των ευρωπαϊκών κρατών πρέπει να διέπονται από **πνεύμα ισοτιμίας, αμοιβαίου σεβασμού και αλληλεγγύης**.

Ενεργητική συμμετοχή-κοινωνία των Ευρωπαίων πολιτών

Οι ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να έχουν τον τελευταίο λόγο. Η δυνατή, ενωμένη Ευρώπη μόνο με τη συναίνεση των πολιτών της μπορεί να οικοδομηθεί. **Το κλειδί για τη διαμόρφωση ευρωπαϊκής πολιτικής ταυτότητας είμαστε εμείς, οι ευρωπαίοι πολίτες**.

Οικονομία

Είναι **πιθανή** η **εξάρτηση** της **ελληνικής οικονομίας** από **ξένα κέντρα**, καθώς ο **ανταγωνισμός** θα είναι ιδιαίτερα **οξύς**. Είναι γνωστός ο **φόβος** για την προοπτική μιας **«Ευρώπης δύο ταχυτήτων»**.

Προβλήματα όπως η ανεργία, η καθήλωση της βιομηχανικής μας ανάπτυξης και η μονόπλευρη εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από τον τουρισμό δεν είναι άσχετα με την ένταξη της χώρας μας στην Ευρώπη.

Επιδίωξη οικονομικής σύγκλισης, στήριξη των ασθενέστερων χωρών
Έμφαση στην ανάπτυξη του Μεσογειακού Νότου

Πολιτισμός

Ελλοχεύει ο κίνδυνος διαμόρφωσης μιας απρόσωπης και μαζικής «πανευρωπαϊκής» κουλτούρας που θα ισοπεδώσει τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες κάθε ξεχωριστού λαού (ιδιαίτερα ο ελληνικός πολιτισμός θεωρείται προνομιακός λόγω της ποικιλίας των πολιτιστικών του στοιχείων)

Σεβασμός της πολιτιστικής πολυφωνίας, διαφύλαξη της εθνικής ιδιαιτερότητας

Εθνικισμοί**Υπέρβαση των διαφορών του παρελθόντος**

Πρέπει να ξεπεραστούν τα ιστορικά μίσση και να γίνει κατανοητό ότι στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία κανένα κράτος δεν μπορεί να λειτουργεί απομονωμένο οικονομικά και πολιτικά.

Ανεκτικότητα στην ετερότητα

Οι λαοί πρέπει να υπερβούν τα εθνικιστικά μίσση, την ξеноφοβία, το ρατσισμό ώστε να μπορέσουν να συνεργαστούν εποικοδομητικά για την υλοποίηση της Ευρωπαϊκής ιδέας.

Συμβολή των πνευματικών ανθρώπων

Ανάδειξη και προβολή των ευρωπαϊκών αξιών, ενεργοποίηση

Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση

Διάχυση γνώσεων και ιδεών μέσω διαφόρων γνωστικών αντικειμένων (Γεωγραφία, ιστορία, λογοτεχνία, πολιτικές επιστήμες κ.λπ.) αναφορικά με τους σκοπούς και τη λειτουργία της Ε.Ε. με σκοπό την καλλιέργεια της Ευρωπαϊκής πλάι στη εθνική συνείδηση των ευρωπαίων πολιτών.

Αύξηση μεταναστευτικού ρεύματος

Ακόμη, η χώρα μας, καθώς έχει χαρακτηριστεί «Πύλη της Ευρώπης», υφίσταται την **πίεση ενός κύματος μετανάστευσης** από τα κράτη του τρίτου κόσμου προς την ευρωπαϊκή ήπειρο.

Συνεργασία με τα Ευρωπαϊκά κοινοτικά όργανα για την αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης και γενικότερα της μεταναστευτικής πολιτικής

7. Η συμβολή της Ελλάδας στην Ευρώπη

Πολιτιστικά

Η προσφορά μας στη Ευρώπη πρέπει να **αξιολογηθεί**, κατά κύριο λόγο, μέσα από όρους **πνευματικούς**.

- ✓ Η χώρα μας **διαθέτει** έναν **αξιόλογο πνευματικό πολιτισμό** (Γράμματα, Τέχνες, Επιστήμες), όπως αποδεικνύουν οι βραβεύσεις και οι διακρίσεις των εργατών του πνεύματος (βραβεία λογοτεχνίας, μουσικής, κινηματογράφου, επιστημονικό δυναμικό που διαπρέπει στο εξωτερικό κτλ.).
- ✓ Ο **ελληνικός τρόπος ζωής** και οι **αξίες** του, όπως προκύπτουν από τη μελέτη της νεοελληνικής ιστορίας, μπορούν να **προσφέρουν** πολλά στους **υπόλοιπους ευρωπαϊκούς λαούς αντισταθμίζοντας** το **δυτικοευρωπαϊκό** πνεύμα του **πιεστικού ορθολογισμού** με την **αμεσότητα** και τον **αυθορημητισμό** που **προβάλλει** η δική μας **πολιτιστική ταυτότητα**. Ακόμη η παρουσία της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα λειτουργεί και ως **ιδεολογικό σύμβολο** που **συνδέει** το **σύγχρονο ευρωπαϊκό** με τον **αρχαίο ελληνικό πολιτισμό**. Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός οικοδομείται πάνω στις αξίες της πλούσιας κληρονομιάς μας λ. χ. δημοκρατία, διάλογος. Η Ελλάδα καλείται να αποτελέσει θεματοφύλακα των αξιών αυτών.

Πολιτικά

- ✓ Από άποψη πολιτικής η χώρα μας δεν έχει, βέβαια, το διεθνές κύρος που απολαμβάνουν άλλες μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες. Μπορούμε να αξιοποιήσουμε την ιδιαίτερη **γεωπολιτική μας θέση**.
- ✓ Η χώρα μας κατέχει **προνομιακή** θέση, αφού μπορεί να λειτουργήσει σαν **γέφυρα ενώνοντας** τα κράτη της Ευρώπης με του λαούς της ανατολικής Μεσογείου και Αραβικού κόσμου. Η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα των Βαλκανίων που είναι ενταγμένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

<https://www.youtube.com/watch?v=jw1pOVpnNJw>

8. Προϋποθέσεις

Αν αξιοποιήσουμε τα προτερήματα που έχουμε ως φυλή, θα οδηγηθούμε σε καλύτερη ποιότητα ζωής και θα προσφέρουμε στους άλλους λαούς.

Πνευματικός τομέας

Η προσαρμοστικότητα, η εφευρετικότητα και η πρωτοβουλία

Αποτελούν εφελκυστικό προόδο, αφομοίωσης ξένων στοιχείων, αναζήτησης νέων δρόμων που ανοίγουν ορίζοντες για κοινωνική και πολιτική ανασυγκρότηση, ενώ μ' αυτές τις αρετές αναχαιτίζεται η απομόνωση, η πνευματική δυσκαμψία και η παραίτηση, η ηττοπάθεια.

Το σύγχρονο διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον απαιτεί προσαρμοστικότητα στα νέα δεδομένα. Οι Έλληνες είναι γνωστοί για την επινοητικότητα και την εφευρετικότητά τους. Η σύγχρονη πρόκληση για τους Έλληνες πολίτες είναι να αποδείξουν ότι μπορούν ως ισότιμα μέλη της Ευρωπαϊκής οικογένειας να συμβάλουν στην υλοποίηση της Ευρωπαϊκής ιδέας για τη δημιουργία της Ευρώπης της ευημερίας. Άλλωστε η Ελλάδα διαθέτει άριστο επιστημονικό δυναμικό όπως αποδεικνύεται από τη συμμετοχή Ελλήνων σε Ευρωπαϊκά ερευνητικά κέντρα και οργανισμούς.

Αξιοπιστία-υπευθυνότητα-προγραμματισμός

Η αναζήτηση εργασίας στην ΕΕ προϋποθέτει-εκτός από τα άλλα προσόντα(γλωσσομάθεια, τεχνολογική μόρφωση, επιστημονική κατάρτιση, εμπειρία) και εργασιακό ήθος. Επομένως, η υπευθυνότητα, η οργανωτικότητα και η δυνατότητα συνεργασίας αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις για τη διεκδίκηση θέσεων ευθύνης.

Ηθικός τομέας

Ανθρωπισμός

Η αναβίωση και η εδραίωση του ανθρωπισμού στις ψυχές όλων μας είναι αναγκαία προϋπόθεση για να ξεφύγουμε από την ηθική χαλάρωση των καιρών και τη γενικότερη αδιαφορία για τον συνάνθρωπο. Εξάλλου πάνω σ' αυτήν μπορεί να στηριχθεί η ενοποιητική προσπάθεια των λαών, ώστε να υπάρχει αλληλοσεβασμός και να μην επικρατεί η εκμετάλλευση των αδύνατων κρατών από τα ισχυρά.

Η αριστοτέλεια μεσότης, το μέτρο

Η αναβίωση αυτής της αξίας ωφελεί πολλαπλά τους Έλληνες, αλλά και τους Ευρωπαίους, καθώς θα επικρατήσει η φιλία, η συναίνεση και η λογική, ενώ θα αποφευχθούν η αμετροπέπεια, οι ρατσισμοί, κοινωνικοί και φυλετικοί, η αναζωπύρωση των εθνικιστικών τάσεων καθώς και η αλόγιστη εκμετάλλευση της φύσης.

Το ορθολογιστικό πνεύμα και το συναίσθημα, η ευαισθησία

Δυστυχώς ο σύγχρονος άνθρωπος έχει φτάσει στο άλλο άκρο, δηλαδή στην ψυχρή εκλογίκευση των πάντων και στην κακή χρήση της τεχνολογίας, γι αυτό χρειάζεται η ευαισθησία και η ανθρωπιά, αξίες που γεννήθηκαν στην Ελλάδα.

Το πνεύμα του Ολυμπισμού, το «ευ αγωνίζεσθαι»

Μ' αυτό το ιδεώδες καλλιεργείται ο ευγενικός συναγωνισμός, η άμιλλα. Αντιμετωπίζονται τα εκφυλιστικά αθλητικά φαινόμενα, προωθείται η αλληλογνωριμία και ο αλληλοσεβασμός των λαών.

Πολιτιστικός τομέας

Οι ελληνικές αισθητικές αξίες

Οι αισθητικές αξίες του μέτρου, της απλότητας, της αρμονίας, ο ανθρωποκεντρικός προσανατολισμός της τέχνης, συντελούν στον εξευγενισμό της ψυχής, δημιουργούν πρότυπα ζωής τέτοια ώστε να αναχαιτιστεί η αισθητική κακοποίηση, η μαζική κουλτούρα και η εμπορευματοποίηση της καλλιτεχνικής δημιουργίας λόγω της εισβολής της μαζικής κουλτούρας στα πλαίσια του ενοποιημένου κόσμου.

Η πλούσια παράδοσή μας

Αν τη σεβαστούμε και τη διατηρήσουμε δίχως υπερβολές και ακρότητες, τότε θα προωθήσουμε την μεσογειακή διατροφή, την ελληνική μουσική και λογοτεχνία, θα διασώσουμε πόλεις και χωριά με ξεχωριστή οικιστική αρχιτεκτονική. Αυτά θα αξιοποιηθούν ως οικονομικοί πόροι μαζί με την πλούσια πολιτιστική μας κληρονομιά για την προσέλκυση τουριστών από όλη την Ευρώπη. Παράλληλα η έμφαση στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού θα συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση.

Οικολογικός τομέας

Η Ελληνική φύση αποτελεί σχεδόν μοναδικό δείγμα ποικιλομορφίας σε σχέση με τις Ευρωπαϊκές χώρες. Αν σταματήσουμε να κακοποιούμε τις φυσικές ομορφιές της χώρας μας θα αποδείξουμε ότι σεβόμαστε το περιβάλλον και έχουμε οικολογικές ευαισθησίες όπως αρμόζει στους σύγχρονους Ευρωπαίους πολίτες.

Πολιτικός τομέας

Εκσυγχρονισμός των θεσμών και της οργάνωσης του Ελληνικού κράτους

Η πορεία προς την υλοποίηση της Ευρωπαϊκής ιδέας παιτεί τον εκσυγχρονισμό των Ευρωπαϊκών κρατών, επομένως και της Ελλάδας για να αντιμετωπίζεται ως ισότιμη εταίρος.

Δημοκρατία, ισονομία, αξιοκρατία

Αν συνειδητοποιήσουμε το αληθινό νόημα αυτών των όρων, τότε η δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η γενικότερη πρόοδος θα επικρατήσουν σε βάρος της δημαγωγίας, του λαϊκισμού, της αδιαφορίας για τα κοινά, της ανόδου της ασημαντότητας, αλλά και της σταθερής παραβίασης των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η πίστη σ' αυτές τις αξίες αποτελεί βασική προϋπόθεση για την Ευρώπη των πολιτών.

Ο διάλογος

Μ' αυτόν επιτυγχάνεται η γόνιμη ανταλλαγή απόψεων, επιλύονται καλύτερα τα προβλήματα, αποκαλύπτεται η γυμνή αλήθεια, ενώ αποδυναμώνονται ο δογματισμός, η αδιαλλαξία και ο πόλεμος. Με το διάλογο μπορεί να προωθηθεί και να εδραιωθεί η συνεργασία των πολιτών της Ευρώπης για την αποτελεσματική επίλυση των κοινών προβλημάτων.

Η Ελλάδα στα Βαλκάνια και στον κόσμο – χθες, σήμερα και αύριο

Χωρίς αμφιβολία οι αρχαίοι Έλληνες στοχαστές, ποιητές και φιλόσοφοι πρώτοι έχουν αναπτύξει τις αξίες πάνω στις οποίες θεμελιώνεται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Το ελληνικό μυαλό ήταν το πρώτο που μίλησε και συνέβαλε ουσιαστικά με τις αντιλήψεις του πάνω στα θέματα της ελευθερίας, της αλήθειας, της ομορφιάς, της πίστης και του έρωτα. Οι Έλληνες φιλόσοφοι Πλάτων και Αριστοτέλης πρώτοι ανέπτυξαν τις ιδέες τους περί της ουσίας του κράτους. Το ελληνικό μυαλό πρώτο συμπέρανε την σημασία των καθολικών αξιών της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας και της ισότητας, που διακήρυξε τις αρχές του δημοκρατικού καθεστώτος και του δικαίου. Πάνω σ' αυτές τις αρχές και αξίες στηρίζεται σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση και αναπτύσσει πολιτικές για την διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στα Βαλκάνια και σε παγκόσμια κλίμακα.

Για την Ε.Ε. και τον κόσμο είναι φανερές οι μεγάλες προσπάθειες που καταβάλλονται για την διατήρηση του ευρωπαϊκού πολιτισμού, την ενίσχυση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και την πολιτική που σκοπό έχει να παροτρύνει την βαλκανική και την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Αναμφισβήτητα οι πολιτικές, οι φιλοσοφικές και οι ηθικές ιδέες που σήμερα συμμερίζεται τόσο η ελληνική, όσο και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και που πηγάζουν από την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και το ιστορικό παρελθόν των Ελλήνων, θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν και να εξελίσσονται στο μέλλον διότι αποτελούν το ορθολογικό πυρήνα που θα οδηγήσει την Ευρώπη σε ακόμη μεγαλύτερη άνοδο.

Η Ελλάδα όχι μόνο διακρίνεται για την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της αλλά και ως στυλοβάτης της ορθοδοξίας στα Βαλκάνια διότι πάντα διαδραμάτιζε πρωτεύοντα ρόλο στην εμπέδωση της ορθόδοξης πίστης στη Βαλκανική χερσόνησο. Οι ορθόδοξες αξίες είναι ιδιαίτερα απαραίτητες σήμερα και η Ελλάδα συμβάλλει σημαντικά για τη διάδοσή τους. Χωρίς αμφιβολία η Ελλάδα θα διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην αναγέννηση της ορθόδοξης ταυτότητας της Ευρώπης. Σύμβολα της ορθοδοξίας στην Ελλάδα είναι οι μονές στα Μετέωρα και το Άγιο Όρος. Εντυπωσιάζει και μαγνητίζει η δύναμη της πίστεως των μοναχών που έχουν δημιουργήσει αυτά τα μοναστήρια και τα συντηρούν ανά τους αιώνες. Αυτή η πίστη πρέπει να μας καθοδηγήσει και σήμερα, να αποτελέσει σημείο αναφοράς στις προσπάθειες δημιουργίας της καινούργιας ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

Ποια είναι η συμβολή της Ελλάδας στην ανάπτυξη του κόσμου; Είναι η πατρίδα της δημοκρατίας, της ιστοριογραφίας (Πατέρας της ιστορίας είναι ο Ηρόδοτος) και των πολιτικών επιστημών. Στην αρχαία Ελλάδα πρωτοεμφανίστηκαν η κωμωδία, η τραγωδία, η αρχιτεκτονική και η φιλοσοφία. Έλληνες είναι ο Όμηρος, ο Σωκράτης, ο Αριστοτέλης, ο Περικλής, ο Λεωνίδας, ο Σόλων, ο Αρχιμήδης, ο Ιπποκράτης, ο Νίκος Καζαντζάκης, ο Αριστοτέλης Ωνάσης, ο Δομνίκος Θεοτοκόπουλος (Ελ Γκρέκο), ο Κωνσταντίνος

Καβάφης, η Μαρία Κάλλας. Το σημαντικότερο όμως είναι το πνεύμα της ελευθερίας που από ιστορική άποψη αντιπροσωπεύει προπαντός τον Έλληνα. Στην Αρχαία Ελλάδα καθιερώθηκαν για πρώτη φορά οι ιδέες της ελευθερίας του πολίτη και της πόλης. Σε αντίθεση με τα βασίλεια της Ανατολής, η πολιτιστική ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων-κρατών δεν βασιζόταν στην βούληση του δεσπότη αλλά στην από κοινού προσπάθεια ελεύθερων και ισότιμων ανθρώπων. Τα πολιτικά και τα κοινωνικά ζητήματα λύνονταν από κοινού στη Γενική Συνέλευση. Κατά τέτοιον τρόπο στον ορίζοντα της ανθρώπινης ιστορίας εμφανίστηκε ένας νέος άνθρωπος για τον οποίο η ελευθερία ήταν πάνω απ' όλα.

Αυτός ο φιλελεύθερος Έλληνας εμπνέει εμάς, τους Ευρωπαίους, μας δίνει μάθημα φιλελευθερίας και μας παροτρύνει να επιδιώκουμε το δικαίωμα στην ελευθερία, το δικαίωμα στην παιδεία και στην ελεύθερη επιλογή του επαγγέλματος, το δικαίωμα στην ασφάλεια και στο απαραβίαστο της ζωής μας. Το πνεύμα της ελευθερίας δεν εγκατέλειψε τους Έλληνες και την πιο κρίσιμη στιγμή όταν απελευθερώθηκαν από την Οθωμανική ηγεμονία και ξεκίνησαν την πορεία τους ως ελεύθερο κράτος. Το πνεύμα της ελευθερίας βρίσκει την πλήρη έκφρασή του στον Εθνικό Ύμνο της Ελλάδας «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» και στο εθνικό σύνθημά της «Ελευθερία ή Θάνατος». Η Ελλάδα έδειξε στις βαλκανικές χώρες και σε ολόκληρο τον κόσμο την τόλμη και το θάρρος της να διεκδικήσει όχι μόνο την ανεξαρτησία της αλλά και το δικαίωμα αυτοδιάθεσης.

Σήμερα η Ελλάδα εξακολουθεί, ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εμπεδώνει τις αρχές και τα δικαιώματα πάνω στα οποία στηρίζεται ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός. Και τα βασικά δικαιώματα του ανθρώπου είναι το δικαίωμα ελευθερίας της σκέψης, των αντιλήψεων και της θρησκείας, το δικαίωμα ελευθερίας των τεχνών και της επιστήμης, το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου... Όλα αυτά έχουν διακηρυχθεί στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά οι αρχαίοι Έλληνες στοχαστές ήταν οι πρωτεργάτες που συλλογίζονταν πάνω σ' αυτά τα ζητήματα και μας άφησαν σπουδαία κληρονομιά που να αναπτύξουμε. Ο Σωκράτης μας δίδαξε ότι « Η ελευθερία είναι το υπέρτατο αγαθό και για τον άνθρωπο ξεχωριστά και για το κράτος». Για τον Καζαντζάκη ο άνθρωπος πρέπει πάντα να αναζητεί το ουσιώδες της ζωής και ο αγώνας για την ελευθερία είναι το πιο σημαντικό στην ύπαρξή του. Για να επιτύχει την ελευθερία ο άνθρωπος πρέπει πάντα να «ανηφορίζει», να αγωνίζεται κάθε στιγμή προκειμένου να ανεβεί ένα καινούργιο σκαλοπάτι.

Και η Ελλάδα έχει αναβαθμιστεί στην πορεία της. Σήμερα είναι μέλος πλήθους διεθνών οργανώσεων που αποβλέπουν στη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης, στην ανάπτυξη συνεργασίας στους τομείς της οικονομίας, της εκπαίδευσης, της κοινωνικής πολιτικής και ούτω καθεξής. Σήμερα παίζει ηγετικό ρόλο στα Βαλκάνια διότι είναι η πιο αναπτυγμένη οικονομικά χώρα και ο μεγαλύτερος επενδυτής στη χερσόνησο. Όσον αφορά το μέλλον, θα συνεχίσει να σταθεροποιεί το ρόλο της στα Βαλκάνια σε συνεργασία με τις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες. Επιπλέον, εμπεδώνει την πολιτική επιρροή της ανά την υφήλιο καθώς επιδιώκει την διεύρυνση παγκοσμίως των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων της. Αναμφίβολα η

Ελλάδα δύναται να προβάλει και να αναβαθμίσει όχι μόνο το δικό της όνομα, κύρος και πολιτιστική κληρονομιά αλλά και ολόκληρης της Βαλκανικής χερσονήσου.

Το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της Ελλάδας εκπροσωπούνται στο σύμβολο της Ολυμπιακής φλόγας και τις τρεις θεμελιώδεις αρχές του Ολυμπισμού – τελειότητα, φιλία και σεβασμός. Η Ολυμπιακή φλόγα εκφράζει το μεγαλείο του ανθρώπινου πνεύματος, τη νίκη και την αναζήτηση της αρμονίας. Οι Ολυμπιακοί αγώνες γεννήθηκαν στον ελλαδικό χώρο κατά την αρχαιότητα, αναβίωσαν στην Ελλάδα τον 19ο αι. και εξακολουθούν να τελούνται κάθε τέσσερα χρόνια σε διάφορες χώρες του κόσμου. Οι Ολυμπιακοί αγώνες θα συνεχίσουν να τελούνται και να αναβιώνουν το πνεύμα του Ολυμπισμού των αρχαίων Ελλήνων, θα συνεχίσουν να πρεσβεύουν τη συμφιλίωση, την ελληνική φιλοσοφία της καλοκαγαθίας και την αισιοδοξία για μία αρμονική και αξιοπρεπή ζωή. Και η Ελλάδα οφείλει να υπερασπίζεται τις αρχές του Ολυμπισμού, να εμπεδώνει το ολυμπιακό πνεύμα της φιλίας και της συνεργασίας διότι όλος ο κόσμος έχει ανάγκη ιδίως από ειρήνη, αδελφότητα και ανεκτικότητα μεταξύ των λαών.

Συγγραφή: Στελιάνα Τόνεβα Μπαλαμπάνοβα από το διαδίκτυο

1 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ	Θέματα-πληροφορίες Λογικές σχέσεις
<p>Ερέθισμα για πολύ σοβαρούς και σε βάθος προβληματισμούς προσφέρει η τελευταία έρευνα του "ευρωβαρόμετρου", με θέμα "Οι Ευρωπαίοι και ο Πολιτισμός", που έτυχε της ... καθ' υπερβολήν δεούσης προσοχής και προβολής από τα ελληνικά ΜΜΕ, με τίτλους που εμφανίζουν τους Έλληνες περίπου ως ... ημιαγρίους, με σχέσεις "έχθρας" με το βιβλίο, το θέατρο, τη μουσική, τον κινηματογράφο, τα μουσεία Ιστορίας και Τέχνης.</p> <p>Δεν μπορεί, βεβαίως, να ισχυρισθεί κανείς με πειστικά επιχειρήματα πως η Ελλάδα και οι Έλληνες πρωτοπορούν στον πολιτισμικό τομέα. Υπάρχουν τεράστια κενά υποδομής, οργάνωσης, συστηματικής ανάπτυξης, όχι μόνο των διάφορων επιμέρους κλάδων που συνιστούν παραγωγή πολιτισμού, αλλά και ατομικών και κοινωνικών "ευαιθησιών" που επιτρέπουν την υποδοχή, επεξεργασία και αναπαραγωγή πολιτισμικών ερεθισμάτων.</p> <p>Θα άξιζε, ίσως, να μείνει κανείς λίγο στο τι ακριβώς σημαίνει "πολιτισμός", ποια τα "ειδοποιά" χαρακτηριστικά του, ποιες οι επιδράσεις του στις ατομικές και κοινωνικές συμπεριφορές πολιτών και λαών. Γιατί, ας πούμε, Βάγκνερ άκουγε και ο διοικητής του 'Αουσβιτς τις ώρες που δούλευαν οι φούρνοι που έκαιγαν τα πτώματα των Εβραίων, Καντ διάβαζαν διάφοροι ανώτατοι αξιωματικοί των "ΕΣ-ΕΣ" όταν από το παράθυρο των δωματίων τους έμπαινε το φως από τις φλόγες ολόκληρων χωριών που καίγονταν, μαζί με τους κατοίκους τους, ύστερα από διαταγή τους - αλλά σίγουρα δε θα βρεθούν πολλοί να τους χαρακτηρίσουν "πολιτισμένους"...</p> <p>Πολιτισμός, στην αγνότερη ίσως έκφρασή του, είναι να τιμάς τους γέρους γονείς σου (η Ελλάδα είναι η χώρα με το μικρότερο ποσοστό εισαγωγής ηλικιωμένων σε "οίκους ευγηρίας", και η φροντίδα της γιαγιάς και του παππού από την οικογένεια αποτελεί, ευτυχώς ακόμη σε μεγάλο βαθμό, θεσμό στην Ελλάδα, σε αντίθεση με τα συμβαίνοντα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες - αλλά τέτοιες παραμέτρους δεν τις έθιξε καν η έρευνα του "ευρωβαρόμετρου"!), καθώς επίσης και το ιερό πάθος της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ελλήνων γονέων τα παιδιά τους να μορφωθούν καλύτερα από τους ίδιους και να αποκτήσουν περισσότερα εφόδια...</p> <p>Μπορεί να θεωρηθεί έτσι εύκολα "απολίτιστος" ένας λαός που από τα σπλάχνα του βγήκαν δεκάδες παγκοσμίως αναγνωρισμένοι ποιητές (και η ποίηση μαζί με τον χορό αποτελούν κορυφαίες εκφράσεις πολιτισμού...) στη σύγχρονη εποχή, με δύο βραβεία</p>	

Νόμπελ και τρεις έδρες πανεπιστημιακές σε όλον τον κόσμο για το έργο του Καβάφη; Δεν συνιστά στοιχείο πολιτισμού ότι ο Έλληνας περισσότερο από κάθε άλλον Ευρωπαίο θα σηκωθεί και θα χορέψει τη χαρά, τη λύπη, τον πόνο, την αγωνία του; "Λαϊκά και δημοτικά!" θα αντιτάξουν οι μεμφίμοιροι ευρωλάγνοι, που θα θεωρούσαν πιο "πολιτισμικό" να χορεύουμε βαλς και ... καντρίλιες και ας κρίνεται γενικώς ο λαϊκός χορός υπέρτατη και βαθύτατη πολιτισμική εκδήλωση!

Είμαστε οι τελευταίοι που θα υποστηρίξουμε ότι "μωρέ, καλά είμαστε!" - γιατί δεν είμαστε! Και υπάρχουν τεράστιες ελλείψεις και κενά που πρέπει να καλυφθούν.

Από τον ημερήσιο τύπο(διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου, χωρίς δικά σας σχόλια, σε 80 - 100 λέξεις. Μονάδες 25

B.1. Να εκθέσετε σε μια παράγραφο 6-8 σειρών το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: "Πολιτισμός, στην αγνότερη ίσως έκφρασή του, είναι να τιμάς τους γέρους γονείς σου, καθώς επίσης και το ιερό πάθος της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ελλήνων γονέων τα παιδιά τους να μορφωθούν καλύτερα από τους ίδιους και να αποκτήσουν περισσότερα εφόδια..."

Μονάδες 12

B2α. Να δώσετε έναν τίτλο στο κείμενο που σας δόθηκε. Μονάδες 4

β. Να επιλέξετε δυο παραγράφους από το κείμενο, να γράψετε την αρχή και το τέλος της καθεμιάς και να δώσετε έναν πλαγιότιτλο για καθεμιά. Μονάδες 4

B3. Να γράψετε από ένα ανώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: έχθρας, ευτυχώς, πλειοψηφίας, απολίτιστος, σύγχρονη. Μονάδες 5

B4Σε ποιο γραμματειακό είδος ανήκει το κείμενο που διαβάσατε. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. Μονάδες 10

Γ. Τελευταία ακούγονται διάφορα αρνητικά σχόλια για το πολιτιστικό επίπεδο του λαού μας. Σας ζητούν να γράψετε στην εφημερίδα του σχολείου σας ένα άρθρο, με το οποίο να αντικρούετε τις επιθέσεις που δέχεται η Ελλάδα στον τομέα αυτό. Ποια επιχειρήματα θα χρησιμοποιήσετε, προκειμένου να δείξετε ότι η Ελλάδα συνεχίζει να παράγει πολιτισμό και ότι το πολιτιστικό επίπεδο του λαού της είναι υψηλό; (400-500 λέξεις) Μονάδες 40

2 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ	Θέματα-πληροφορίες Λογικές σχέσεις
<p>Αν η Ευρώπη δεν είναι ακόμα η κοινή μας πατρίδα, είναι ήδη ένας ενιαίος χώρος, στα όρια του οποίου οι άνθρωποι, τα εμπορεύματα, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια διακινούνται ανεμπόδιστα, όπως στο εσωτερικό μιας οποιασδήποτε χώρας. Ο ενιαίος αυτός ευρωπαϊκός χώρος δεν <u>προέκυψε</u> τυχαία, είναι αντίθετα αποτέλεσμα μιας εμπνευσμένης μακρόχρονης προσπάθειας. Στις μέρες μας η οικονομική συνεργασία που χαρακτήριζε την ΕΟΚ μεταμορφώνεται βαθμιαία σε οικονομική ενοποίηση, ενώ παράλληλα τίθενται οι βάσεις για την πραγματοποίηση της πολιτικής ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας.</p> <p>Ο ενιαίος χώρος δεν αφορά μόνο τις επιχειρήσεις και την οικονομία, αφορά άμεσα και τους ανθρώπους. Μια Ευρώπη των πολιτών στηρίζεται και στην καθολική εφαρμογή του δικαιώματος μετακίνησης, για λόγους εργασίας, σπουδών, διαμονής, ψυχαγωγίας ή <u>εθελοντικής</u> προσφοράς μέσα στον Ευρωπαϊκό χώρο. Η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων τείνει στην κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και προϋποθέτει τα δικαιώματα ελεύθερης εισόδου και διαμονής. Όλοι οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να εγκατασταθούν σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. Ένα από παράδειγμα της ελεύθερης κυκλοφορίας ατόμων αποτελεί η κατάργηση των ελέγχων στα ευρωπαϊκά αεροδρόμια.</p> <p>Ωστόσο, η συνολική κατάργηση των εσωτερικών συνόρων συνεχίζει να αποτελεί ένα δύσκολο πρόβλημα, κυρίως γιατί δεν έχει προωθηθεί επαρκώς η συνεργασία στην πολιτική ασφάλειας με στόχο την αντιμετώπιση της διεθνούς εγκληματικότητας, όπως και η απαραίτητη κοινή αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος, της πολιτικής παραχώρησης ασύλου και τα συναφή θέματα. Η συνθήκη του Σένγκεν καθώς και η συνθήκη του Άμστερνταμ συμβάλλουν σημαντικά στην ικανοποίηση αυτών των προϋποθέσεων.</p> <p>Η εμπειρία από την ενιαία εσωτερική αγορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ολοκλήρωση της Ένωσης και στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής, της ασφάλειας και της άμυνας, καθώς και για την εμβάθυνση της πολιτικής ενοποίησης. Η πολιτική ένωση είναι το επόμενο στοιχείο. Επίσης αρχίζει να διαγράφεται η προοπτική της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας. Θα χρειασθούν ακόμη πιο θαρραλέα βήματα για τη διεύρυνση και εμβάθυνση του ενιαίου χώρου στο εσωτερικό της Ευρώπης και την ευδοκίμηση του ευρωπαϊκού παραδείγματος στο διεθνές πεδίο.</p> <p>Δεν είναι δυνατόν να συμμετέχουμε ισότιμα στην ενωμένη Ευρώπη χωρίς να έχουμε αποκτήσει <u>επίγνωση</u> των βαθύτερων δεσμών που μας</p>	

ενώνουν αλλά και χωρίς να σεβόμαστε πρώτοι απ' όλους εμείς οι ίδιοι την ιστορία και τον πολιτισμό μας. Η ισότιμη συμμετοχή μας δεν μπορεί να υποτιμά τον πολιτισμό και την ταυτότητα των άλλων αλλά πρέπει και να οριοθετεί τους κοινούς στόχους που καθορίζουν τη συνειδητή και σαφή χάραξη της κοινής πορείας.

Η Ευρώπη δεν είναι οδοστρωτήρας ταυτοτήτων, επιτυγχάνει την ενότητα μέσα από τη διαφορετικότητα, συνίσταται από το σύνολο των διαφορετικών ταυτοτήτων των Ευρωπαίων. Η διαμόρφωση της ευρωπαϊκής συνείδησης, σε αγαστή αρμονία με την εθνική μας συνείδηση και τον παράλληλο σεβασμό των ταυτοτήτων των άλλων εταίρων μας, είναι αυτή που διακρίνει εμάς τους Ευρωπαίους από τις άλλες ευρύτερες πολιτισμικές οικογένειες της ανθρωπότητας. Όπως λέει ο Νίκος Δήμου: « Η Ευρώπη είναι η ελπίδα του ανθρώπινου γένους να σωθεί ο ακέραιος, ελεύθερος και συνειδητός άνθρωπος. Η Ελλάδα οδεύοντας προς την Ευρώπη οδεύει προς τον πραγματικό εαυτό της. Γιατί η Ευρώπη έσωσε από το ελληνικό πνεύμα τα καλύτερα στοιχεία και τα συνέχισε τον καιρό που εμείς τα είχαμε χάσει.»

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να αποδώσετε με φράσεις 15 περίπου λέξεων το περιεχόμενο κάθε μιας παραγράφου. **25 Μ**

B1.«Η Ελλάδα οδεύοντας προς την Ευρώπη οδεύει προς τον πραγματικό εαυτό της. Γιατί η Ευρώπη έσωσε από το ελληνικό πνεύμα τα καλύτερα στοιχεία και τα συνέχισε τον καιρό που εμείς τα είχαμε χάσει.» Αναπτύξτε το νόημα της φράσης γράφοντας ένα κείμενο 100 περίπου λέξεων **12 Μ**

B2. Α) Ποια είναι η νοηματική σχέση δεύτερης και τρίτης παραγράφου;
Β) Ποιο τρόπο ανάπτυξης παραγράφου διακρίνετε στη τρίτη παράγραφο; **8Μ.**

B3. Να γραφεί ένα συνώνυμο για κάθε μία λέξη του κειμένου:
προέκυψε, εθελοντικής, επίγνωση, υποτιμά συνίσταται. 5 Μ.

B4. Να διερευνήσετε τους τρόπους πειθούς στην τελευταία παράγραφο του κειμένου. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με επιχειρήματα. **10 Μ**

Γ. παραγωγή λόγου

«Μια Ευρώπη δημοκρατίας, κοινωνικής πρόνοιας και πολιτισμού πρέπει να λογίζεται στόχος και ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής ένωσης» Σε μια ομιλία σας στη Βουλή των εφήβων να εκθέσετε τις απόψεις αναφορικά με τη μέχρι σήμερα πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Εκπληρώνει σε ικανοποιητικό βαθμό αυτό το στόχο; Αν όχι να αναπτύξετε τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εκπλήρωση του. (500-600 λέξεις) **40 Μ.**

3 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ	Θέματα-πληροφορίες Λογικές σχέσεις
<p>Απάνω από τις τοπικές διαφορές των λαών της Ευρώπης υπάρχει μια κοινή πνευματική και ηθική ζωή, μια κοινή ευρωπαϊκή παιδεία. Αν μπορούσαμε να καθορίσουμε ακριβώς το περιεχόμενο αυτής της λέξης θα λέγαμε πως υπάρχουν κοινά ιδανικά. [...] Το ευρωπαϊκό ιδανικό είναι ένα ανώτερο επίπεδο όπου καταλήγουν και εναρμονίζονται οι πνευματικές προσπάθειες των λαών της Ευρώπης που πηγάζουν πάντα, άμεσα ή έμμεσα, συνειδητά ή ασυνείδητα, από μια διάθεση κοινή. Βλέπουμε τους λαούς της Ευρώπης με μια θαυμάσια ένταση των δυνάμεών τους, που βάσταξε αιώνες και ποτέ δεν πέφτει, να γυρεύουν μέσα τους αλήθειες όχι εθνικές μα παγκόσμιες, όχι πρόσκαιρες μα αιώνιες. Ο καθένας τους φιλοδοξεί, κι αυτή είναι η μεγαλύτερη φιλοδοξία του, να ξεπεράσει την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του, την ιδιαίτερη αισθαντικότητα¹ του, την ιδιαίτερη ζωή του, και να ανακαλύψει μέσα του τον Άνθρωπο. Οι προσπάθειές τους έχουν σχεδόν πάντα την έκφραση αυτής της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας που τείνουν να υπερβούν, μα το σύνολο αναγνωρίζει σ' όλες τον εαυτό του, αφού πηγάζουν από την ίδια διάθεση. Άλλοτε ο άνεμος φυσά από τη μια μεριά, άλλοτε από την άλλη. Πότε προηγείται η Ιταλία, πότε η Γαλλία, πότε η Γερμανία, η Αγγλία, οι Σλάβοι.</p> <p>Ο λαός που ανοίγει ένα δρόμο δουλεύει για το σύνολο και το σύνολο αφομοιώνει γρήγορα, κάποτε την ίδια στιγμή, τα νέα αποκτήματα. Ο κάθε λαός θα ήταν ανίκανος να καλλιεργήσει μοναχός του τα εδάφη που καταχτά. Τα καλλιεργεί το σύνολο και μονάχα το σύνολο μπορεί να εξαντλήσει τον πλούτο τους. Κάποτε οι ευρωπαϊκοί λαοί προχωρούν μαζί, στην ίδια σειρά, με τις ίδιες κατευθύνσεις. Από μια τέτοια συναρμογή² των προσπαθειών τους βγήκε η Αναγέννηση, η πιο μεγάλη ώρα της ανθρωπότητας μετά την ώρα της Αθήνας³. Ίσως συντελείται πάλι μια τέτοια συναρμογή των πνευματικών προσπαθειών των λαών της Ευρώπης. Υπάρχουν αγγέλματα μέσ' στον αέρα αυτής της στιγμής. Την ίδια αλλαγή των βαθύτερων ρυθμών της ζωής προκάλεσε ο πόλεμος σ' όλη την ήπειρο, τους ίδιους κλονισμούς στις ψυχές των λαών. Οι σάλτοι⁴ του μεταπολέμου διατηρούν αυτήν την κοινότητα των ψυχικών διαθέσεων και η σύγχρονη ζωή ανακατώνει⁵ τους λαούς, τους βοηθεί να καταλάβουν καλύτερα ο ένας τον άλλον, να διακρίνουν τα κοινά σημεία τους, να αποκτήσουν συνείδηση των δεσμών τους. Όμοια προβλήματα τυραννούν τα πνεύματα στο Παρίσι, στη Λόντρα⁶, στο Βερολίνο. Η Ευρώπη σήμερα [...] έχει κοινές ανησυχίες. Η γενεά που ανατράφηκε μέσ' στο καμίνι του πολέμου κι αρχίζει σήμερα τη ζωή της,</p>	

<p>αισθάνεται τον κόσμο με τον ίδιο τρόπο σ' όλες τις χώρες της Ευρώπης, στρέφει τις έρευνές της προς τις ίδιες κατευθύνσεις, επικαλείται τους ίδιους ποιητές: Ντοστογιέβσκυ, Νίτσε, Προυστ, Gide, Shaw...</p>	
--	--

Γιώργος Θεοτοκάς, Ελεύθερο Πνεύμα (1929), επιμέλεια Κ. Θ. Δημαράς, εκδ. Εστία, Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2002, σελ. 9-10.

1. αισθαντικότητα : ευαισθησία
2. συναρμογή : σύνδεση
3. ... την ώρα της Αθήνας : εννοεί την Αθήνα του 5^{ου} αιώνα π.Χ.
4. σάλος: αναταραχή
5. ανακατώνει: αναμειγνύει
6. Λόντρα: Λονδίνο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80 - 100 λέξεις). Μονάδες 25

B.1. Να αναπτύξετε το νόημα του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου σε μια παράγραφο 60 - 70 λέξεων: « ... η σύγχρονη ζωή ανακατώνει τους λαούς, τους βοηθεί να καταλάβουν καλύτερα ο ένας τον άλλον, να διακρίνουν τα κοινά σημεία τους, να αποκτήσουν συνείδηση των δεσμών τους». Μονάδες 12

B.2. Να εντοπίσετε στο κείμενο και να καταγράψετε δύο τεκμήρια τα οποία λειτουργούν ως μέσα πειθούς. Μονάδες 8

B.3. Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: ανώτερο, καταλήγουν, αλήθειες, ίδια, πλούτο. Μονάδες 5

B.4. Να γράψετε μία πρόταση ή περίοδο με καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: παγκόσμιες, φιλοδοξία, φυσιογνωμία, καλλιέργει, ανθρωπότητας. Μονάδες 5

B5. Να γράψετε 5 μεταφορικές λέξεις ή εκφράσεις από το κείμενο. Γιατί συγγραφέας αξιοποιεί το μεταφορικό λόγο; 10 Μονάδες

Γ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διοργανώνει μια συνάντηση νέων από τις χώρες - μέλη της. Ως εκπρόσωπος της Ελλάδας έχετε αναλάβει να συντάξετε ένα κείμενο 500 - 600 λέξεων που θα εκφωνηθεί στη συνάντηση αυτή. Στην ομιλία σας να αναφερθείτε στα οράματα και στις αξίες που οφείλει να μεταδίδει η ευρωπαϊκή εκπαίδευση στους νέους, ώστε παράλληλα με τη διατήρηση της εθνικής τους συνείδησης, να εργάζονται για τον πολιτισμό και την πρόοδο όλων των λαών. Μονάδες 40